

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 610/24
6.3.2025. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ивана Илића и Татјане Обренчевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душко Лапац, адвокат из Београда, ул. Албанске споменице бр. 13, против туженог ББ из..., чији је пуномоћник Драган Маричић, адвокат из Београда, ул. Гершићева бр. 15, ради поништаја и опозива уговора о поклону, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П.бр. 663/19 од 20.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и пресуда Трећег основног суда у Београду П.бр. 663/19 од 20.06.2022. године **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Побијаном пресудом Трећег основног суда у Београду П. 663/19 од 20.06.2022. године ставом првим усвојен је основни тужбени захтев тужиоца АА из ..., па је поништен уговор о поклону закључен између сада пок. ВВ, бив. из ..., као поклонодавца са једне стране и ББ из ..., као поклонопримца са друге стране, који је оверен пред Првим основним судом у Београду Ов. 47552/2010 од 22.04.2010. године, а што је тужени ББ из ... дужан да призна и трпи да се на основу пресуде успостави раније стање по питању права власништва на непокретности. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 446.250,00 динара.

Тужени је наведену пресуду благовременом жалбом побијао из свих законских разлога.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе чл. 386 ЗПП, те је оценио да је жалба туженог неоснована.

Првостепени суд није учинио битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које Апелациони суд, као другостепени суд пази по

службеној дужности, а жалбом туженог неосновано се указује и на учињену битну повреду одредбе чл. 374 ст. 2 тач. 12 истог закона. Првостепена пресуда је јасна, непротивречна и довољно образложена, тако да иста може да се испита.

Према утврђеном чињеничном стању правни претходник тужиоца, сада пок. тужиља ВВ, бив. из ..., као поклонодавац са једне стране, и тужени, као поклонопримац са друге стране, закључили су уговор о поклону Ов. бр. 47552/2010 од 22.04.2010. године. Предмет наведеног уговора је стан бр. 31, који се налази у стамбеној згради бр. ... у ..., уз задржавање права доживотног становања у корист поклонодавца и њеног сина ГГ. У време закључења наведеног уговора, у предметном стану сада пок. тужиља ВВ живела је са својим сином, који је преминуо 07.05.2010. године, 15 дана након закључења наведеног уговора. Пок. ГГ био је слабог здравља, више година је лечен у Заводу у Палмотићевој улици, стално је био под терапијом, његово здравствено стање се последње године живота погоршало, тако да је постао слабо покретан, а последњих дана живота је био непокретан. Отац туженог ДД је био дугогодишњи друг пок. ГГ, долазио је да га посети и да му помогне, или да га одвезе код лекара. ДД је био у стану и када је ГГ преминуо, он је позвао хитну помоћ и погребно предузеће и организовао је сахрану новцем који му је дала пок. тужиља ВВ. Пок. тужиља није обавестила сроднике о сахрани јер није знала њихове бројеве телефона и није умела да користи дигитални апарат који је набављен за време синовљевог живота. ГГ је за живота разговарао са рођацима преко телефона, а ВВ то углавном није чинила јер је слабије чула. Слабо је видела па се због тога сама није кретала по граду. Тужени ББ је неколико пута долазио у стан да посети пок. ГГ и ВВ заједно са својим оцем, а некада и сам да би уместо оца помогао ГГ.

ВВ је оцу туженог још за живота свог сина дала пуномоћје да подиже њену пензију у пошти и то је урађено тако што су обоје отишли у пошту, службеник је дао формуларе, а ВВ је потписала овлашћење. Нацрт оспореног уговора је сачинио адвокат на захтев туженог, а уговор је оверен тако што су ВВ, пок. ГГ, ДД и ББ заједно отишли у суд, све их је возио ДД, уговорне стране су отишле на шалтер за овере, а ГГ и ДД су остали на степеништу испред шалтера. ВВ је потписала уговор без упуштања у његову садржину и правне последице.

Пок. ГГ је по наводима сведока, тужиљиних рођака, вербално застрашивао своју мајку, па је временом постала преосетљива, а отац туженог ју је застрашивао тврдњама да би неко могао да провали у стан и да их опљачка, или убије.

Уговор је закључен у ситуацији када је син првобитне тужиље ВВ био озбиљно болестан и када му је требала помоћ, већа од оне коју је мајка могла да му пружи.

Отац туженог је, након смрти ГГ, његовој мајци одузео личну карту, здравствену књижицу и сву осталу документацију, а по датом овлашћењу за подизање пензије исти јој није предавао новац. Пок. тужиља ВВ је од туженог и његовог оца имала страх, јер су је, након смрти ГГ, вређали и омаловажавали, називали је "ћорушом" и за јело су јој давали само хлеб. Родбина је дошла на помен након четрдесет дана и том приликом затекли сада пок. ВВ у изузетно лошем здравственом стању, у лошим условима становања, без основних животних намирница, без светла у соби и у купатилу, а онемогућен је и рад звона на улазним вратима, на тај начин што је испод осигурача

заглављено дрвце. Сродници, међу којима и тужилац, истом приликом су сазнали и за постојање уговора о поклону, те су о свему наведеном обавестили полицију, а тужени и његов отац су одмах након тога вратили личну карту, здравствену књижицу и осталу документацију сада пок. ВВ. О ВВ су се после тога бринули тужилац и њена сестра, она је живела у стану, а након њене смрти тужилац је у државини.

Из налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатра од 22.04.2010. године и усменог изјашњења датог на рочишту 14.04.2022. године утврђено је да је сада пок. ВВ била способна да предузима правне радње, али да је била отежано покретна и слабовида, те да је тешко могла нешто да прочита.

У смислу одредбе чл. 117 ЗОО, тужба за поништај уговора због мана воље може да се поднесе у субјективном року од годину дана, односно у објективном року од 3 године од закључења уговора, па како је уговор о поклону закључен 22.04.2010. године, а тужбу је сада пок. тужила ВВ поднела 14.07.2010. године па је тужба благовремена. ВВ је преминула 12.05.2017. године и АА је могао да настави парницу по овом захтеву као њен законски и завештајни наследник (братаца по пок. брату ЂЂ), по основу правоснажног решења Трећег основног суда у Београду О. 3642/17 од 29.11.2017. године.

На основу овог чињеничног стања првостепени суд је закључио да је сада пок. ВВ због оправданог страха за себе и свог сина ГГ потписала уговор без намере да туженом било шта поклони, па је применом одредби чл. 561 и чл. 567 Српског грађанског законика, чл. 52 и чл. 53 ЗОО усвојио примарни захтев сматрајући да уговор због одсуства намере даривања нема каузу.

Уговор о поклону није регулисан нормама позитивног законодавства, са којих разлога се на њега примењују правна правила из параграфа 561 до 568 и 937 Српског грађанског законика, на основу чл. 4 Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и за време непријатељске окупације („Службени гласник ФНРЈ“, бр. 86/46, 105/46). Код уговора о поклону поклонодавац даје или обећава поклонопримцу добровољно неку имовинску вредност, а поклонопримац то прима или прихвата. Између поклонодавца и поклонопримца постоји сагласност о предмету поклона и воља да се он учини, односно прими. Мотив (побуда) да се поклон учини улази у сам основ овог уговора.

Члановима 60 ст. 1, 61, 62, 64 и 65 ЗОО су предвиђене претња, заблуда и превара као мане воље због којих је уговор рушљив. Превара представља недостатак воље једне стране услед заблуде коју је изазвала друга страна, или треће лице у намери да саугооврника наведе на закључење уговора. Заблуда је погрешна представа о неком елементу правног посла потребном за његову пуноважност. За разлику од заблуде превара је намерно изазивање погрешне представе радњом друге стране, или трећег лица, ако су у питању добротини уговори. Превара подразумева стицај два елемента и то један, психолошког карактера који се своди на намеру једног уговорача да другог наведе или одржава у заблуди ради закључења правног посла, тако што предузима различите радње и поступке који доводе до формирања погрешне представе друге стране о релеватним чињеницама и други да између преваре и закљученог правног посла треба да постоји узрочна веза, која се састоји у томе да преварена страна без

лажних тврдњи и нетачних представа не би закључила уговор, или га не би закључила под истим условима. Превара или заблуда морају бити узрок, или за закључење уговора или за садржину уговора. Оба елемента кумулативно треба да буду испуњена да би преварена страна или страна у заблуди могла да захтева поништење таквог правног посла. Најважнија разлика између заблуде и преваре је у томе да за заблуду није крива друга уговорна страна, него је она последица погрешне преставе саме стране која је у заблуди, а за превару се тражи да је заблуда изазвана или одржавана свесном радњом друге стране, или код добротних послова трећег лица. Санкција мана воље због заблуде и претње, које за последицу имају закључење уговора је рушљивост правног посла, а не ништавост правног посла како то погрешно закључује првостепени суд. Претња је стављање у изглед неке реалне опасности по живот, здравље и друго добро уговорне стране или трећег лица којом се утиче на вољу за закључење уговора.

Како разлози због којих је сада пок. тужила у тужби од 14.10.2010. године и током поступка основним захтевом тражила поништај спорног уговора о поклону имају свој правни основ у одредбама чл. 60 и чл. 65 ЗОО, то је основно питање да ли су отац туженог и тужени, или треће лице, својим понашањем и својим радњама изазвали страх, заблуду и превару сада пок. тужиле ВВ у намери да је наведу на закључење уговора о поклону. Постојање мана воље се цени у време закључења уговора.

Првостепени суд је утврдио да је пок. тужила ВВ од туженог и његовог оца имала страх, јер су је, након смрти њеног сина, вређали и омаловажавали, називали је "ћорушом" и за јело су јој давали само хлеб. Тај страх, који је настао после закључења предметног уговора и после смрти тужилиног сина није мана воље због које би уговор био релативно ништав јер се ради о околностима које су се појавиле након закључења уговора. Из исказа првобитне тужиле суд је утврдио да она није желела да располаже станом, да је уговор потписала на превару, и да је тек када су се њени сродници појавили након ГГ смрти и када је на њихово тражење тужени показао уговор, схватила да је туженику пренела право својине на стану. С обзиром да је уговор закључен за живота тужилиног сина, коме су тужеников отац и тужени помагали у болести и који је са њима имао близак однос и обраћао им се увек кад му је нешто било потребно, очигледно је да је тужилин син имао жељу да својим пријатељима покаже захвалност, тако што би стан након његове и мајчине смрти припао сину његовог друга ДД. ГГ је очигледно тражио да мајка потпише уговор јер је заједно са њом, тужеником и тужениковим оцем ишао у суд када је уговор оверен. Пок. тужила је на наговор сина потписала уговор без упуштања у његову садржину, не схватајући да она након закључења уговора више неће бити власник стана, а да је знала за такву последицу она не би закључила уговор, па има услова за поништај уговора по чл.65 ст. 1 и ст. 4 ЗОО. Стога околност што се суд позвао на прописе који регулишту апсолутну ништавост уговора не утиче на правилност побијане пресуде.

Решење о парничним трошковима је донето правилном применом чл. 153 ст.1 и 154 ЗПП.

Апелациони суд је из напред наведених разлога, применом одредбе чл. 390 ЗПП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Председник већа-судија

Марина Јакић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић